

*О. В. Люта, канд. екон. наук,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ ТА МЕТОДИ ЇЇ ОЦІНКИ

Фінансову стійкість місцевого бюджету можна визначити, як такий його стан, при якому забезпечується нормальне функціонування суб'єкта місцевої влади, реалізація всіх закріплених за ним повноважень на основі повного та своєчасного фінансування передбачених в бюджеті витрат.

Ефективне управління процесом формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування передбачає оцінку фінансової стійкості відповідних бюджетів. Застосування в практиці економічно обґрунтованих методик оцінки фінансової стійкості місцевого бюджету є важливими завданням сучасної економічної науки, успішне розв'язання якого сприятиме комплексному управлінню місцевими фінансами, а також дозволить забезпечити збільшення власних доходів місцевих бюджетів; визначення таких напрямів використання бюджетних коштів, що відповідають цілям соціально-економічного розвитку територіально-адміністративних утворень; формування оптимальної структури видатків бюджету адміністративно-територіальних утворень; регулювання рівня й динаміки дефіциту (профіциту) бюджету; ощадливе та ефективне використання бюджетних коштів.

Основу запропонованих вітчизняними та зарубіжними авторами методичних підходів становить аналіз бюджетних коефіцієнтів, який є одним з найпоширеніших прийомів узагальнення інформації, що міститься у фінансовій звітності місцевих органів влади. Однак слід зазначити, що такі методики оцінки характеризують лише фінансову забезпеченість адміністративно-територіальних одиниць, аналізуючи окремо дохідну та видаткову частину бюджету. Окрім того, аналіз бюджетних коефіцієнтів дозволяє сформулювати загальне уявлення про фінансовий стан місцевого бюджету, але не надає чіткої диференційованої оцінки якості бюджетного фінансування.

На нашу думку, з метою ефективною та обґрунтованою оцінки фінансової стійкості доцільно використовувати інтегральну характеристику фінансової стійкості місцевого бюджету, для якої може бути застосований інтегральний коефіцієнт (K_{int}):

$$K_{int} = \sum_{i=1}^n (K_i \cdot V_i) \quad (1)$$

де K_i – i -й коефіцієнт фінансової стійкості;

V_i – рівень значущості i -го коефіцієнта фінансової стійкості.

Нами пропонується така система коефіцієнтів фінансової стійкості та їх рівнів значущості для формування інтегрального показника:

- коефіцієнт самостійності місцевого бюджету (рівень значущості 0,10);
- коефіцієнт фінансової незалежності місцевого бюджету (рівень значущості 0,12);
- коефіцієнт незалежності по місцевих податках та зборах (рівень значущості 0,2);
- коефіцієнт зацікавленості місцевої влади у пошуку додаткових джерел доходів (рівень значущості 0,25);
- коефіцієнт залежності місцевого бюджету від фінансової допомоги (рівень значущості 0,1);
- коефіцієнт покриття за рахунок власних коштів (рівень значущості 0,23).

Залежно від отриманої розрахункової величини інтегрального показника стан фінансової стійкості може бути ідентифікований як нормальний або ненормальний. Нормальним фінансовим станом бюджету можна вважати такий, при якому інтегральний коефіцієнт фінансової стійкості бюджету становить 0,7–0,8. Найбільш бажаним є наближення такого показника до 1.

Завдяки використанню запропонованої методики досягається об'єктивність та однозначність отриманих результатів оцінки стану бюджетів адміністративно-територіальних одиниць, визначаються фактори, які впливають на такий стан. У свою чергу це створює можливість для визначення причин негативних явищ в бюджетній сфері та більш якісного управління бюджетним процесом.

Люта, О.В. Фінансова стійкість місцевого бюджету та методи її оцінки [Текст] / О.В. Люта // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8-9 листопада 2012 р.). - Суми : УАБС НБУ, 2012. - С. 131-133.